

FRAFALD/APOSTASI I ISLAM.

Af: Lillian Risum, cand.theol., M.A. i islamstudier, M.Th. i missionsteologi.

Indledning.

Muslimer bygger deres tilværelse primært på to hoveddokumenter, Qur'ânen og profeten Muhammads *sunna*, sædvane. Denne sædvane kendes gennem et stort antal overleverede traditioner, *hadith*, der med korte beretninger fortæller om, hvad Muhammad sagde og gjorde. Qur'ânen udtrykker fra ord til anden Guds vilje og skal derfor følges til punkt og prikke. Da overleveringerne, *ahadith* (pl.) beretter om Muhammad, og da enhver muslim er forpligtet til at følge hans eksempel, er disse skrifter forpligtende for muslimer. Det er disse skrifter, som de muslimske retslærde til stadighed tolker og lægger til grund for at konkretisere den rette islamiske livsførelse.

At forlade islam. Qur'ânen.

Det er en alvorlig forbrydelse at forlade islam, for derved siger man nej til det islamiske fællesskab og til Gud/Allâh. I *Qur'ânen* lægges der vægt på, at Gud vil straffe den, der har forladt islam, i det næste liv. Eks. "*If any turns away and rejects Allah - Allah will punish him with a mighty punishment*", "*Men den, der vender sig bort og er vantro, ham vil Allah straffe med den største straf*" (oversættelse: A. S. Madsen -sura/kapitel 88,23,24).¹

Men der er i Qur'ânen tilsyneladende intet belæg for en universel ordre om, at frafaldne skal dræbes. Dog er der muslimske kommentatorer, der oversætter og tolker sura 2,117: "*And if any of you die in unbelief, their works will bear no fruit in this life and in the hereafter*" ("*De afjer, som falder fra jeres religion og så dør som vantro, (det er) dem, hvis gerninger bliver til intet i denne verden og den kommende*") (A.S. Madsens oversættelse) til "*Whoever shall apostatize from his religion, let him die for it*" men der synes ikke at være grundlag herfor.²

Diskussionen står ligeledes om det såkaldte "sværdvers" sura 9,5: "*fight and slay the pagans wherever ye find them*" ("*dræb da afgudsdyrkerne, hvor I finder dem.*") efterfulgt af 9,11-12: "*...but if they violate their oaths after their covenant, and taunt you for your faith, fight ye the chiefs of unfaith*" ("*og hvis de bryder deres eder, efter at de har sluttet pagt, og begår overgreb mod deres religion, bekæmp så vantroens ledere...*"), men ud fra konteksten kan der næppe være tale om frafaldne muslimer, men om polyteister, der aldrig har kendt islam - og for hvem omvendelse til islam er mulig.³

Men at muslimske lærde tolker disse steder til også at omfatte frafaldne muslimer må ikke underkendes. Ud fra sin definition af apostasi: "*Retraction from Islam by a person who professes Islamic*

¹ Qur'ân-citaterne er taget fra Abdullah Yûsuf Âlî: *The Meaning of the Holy Qur'ân*. Citaterne på dansk er fra A. S. Madsen: *Koranen*. 1967.

² Jf. Dr Patrick Sookhdeo: *The Law of Apostasy in Islam and its Relation to Human Rights and Religious Liberty*. Fotokopi 1992, s. 2.

³ Jf. Sookhdeo s. 2. Den indflydelsesrige muslimske teolog og ideolog Maududi mener modsat, at der er tale om en muslim, der har bekendt sig til islam, været en del af islams pagt, hvorfor han skal bekæmpes som apostat, Se: Abul Ala Mawdudi, *The Punishment of the Apostate According to Islamic Law*, oversat og bearbejdet af Syed Silas Husain og Ernest Hahn fra urdu 1994 (fotokopi) s. 13. Bogen blev udgivet på urdu i Lahore 1963.

faith, either through any act of speech or deed or faith"⁴ tolker den pakistanske professor dr. Muhammad Tahir-ul-Qadri verset til at omfatte muslimer, der har skiftet religion.⁵

At forlade islam. *Hadīth*.

Den islamiske rettesnor for alle livets forhold, *shari'a*, udledes ikke blot fra Qur'ānen, men også fra overleveringen/traditionen, af hvilke der findes seks hovedsamlinger, hvoraf den mest berømte er samlet af Bukhari. I denne sammenhæng er det vigtigt at se på, hvordan disse autoritative kilder forholder sig til apostasi.

Den afgørende *hadīth* er vel denne: "*Some Zanadiqa (atheists) were brought to Ali and he burnt them. The news of this event, reached Ibn 'Abbas who said, 'If it had been in his place, I would not have burnt them, as Allah's Apostle forbade it, saying, 'Do not punish anybody with Allah's punishment (fire). I would have killed them according to the statement of Allah's Apostle, 'whoever changed his Islamic religion, then kill him.'"*"⁶

En anden *hadīth* beretter om en jøde, der var konverteret til islam og som forlod islam igen: "*Abu Musa said, 'He was a Jew and became a Muslim and then reverted back to Judaism.' Then Abu Musa requested Mu'adah to sit down but Mu'adh said, 'I will not sit down to he has been killed. This is the judgement of Allah and his Apostle (for such cases) and repeated it thrice. Then Abu Musa ordered the man be killed, and he was killed.'"*⁷ Gud og hans sendebud Muhammad har altså befalet, at en muslim, der forlader sin tro, skal dræbes. Nogle traditioner siger, at den frafaldne skal dræbes med sværd eller halshugges, andre nævner korsfæstelse, eller at de frafaldne skal forsvinde fra jordens overflade.⁸

Det følgende bygger på den indflydelsesrige⁹ indiske-pakistanske muslimske teolog og ideolog Abul-'Ala Maududis undersøgelser om apostasi, som han grundigt har beskrevet i bogen The Punishment of the Apostate According to Islamic Law¹⁰. Maududi citerer flere *hadīth*, der nævner straf for frafald og nævner, at de er påbud fra Profeten [Muhammad]:

Abdullah ibn Masud rapporterer: "*The Messenger of God stated: In no way is it permitted to shed the blood of a Muslim who testifies that 'there is no god except God' and 'I am the Apostle of God' except for three crimes: a. he has killed someone and his act merits retaliation; b. he is married and commits adultery; c. he abandons his religion and is separated from the community.*"¹¹

⁴ Muhammad Tahir-ul-Qadri: Islamic Penal System and Philosophy, Lahore 1995 s. 385. - Muhammad Tahir-ul-Qadri er grundlægger af bevægelsen *Minhaj-ul-Quran* (Qur'ānens Vej), der også er kendt i Danmark.

⁵ Tahir-ul-Qadri s. 385.

⁶ Bukhari, bog 84, vol. 9. nr. 57.

⁷ Bukhari, bog 84, vol. 9. nr. 58. - Både jøder og muslimer tilhører if. islamisk tankegang "bogens folk", *ahl al-kitāb*, da de har modtaget åbenbaringer fra Allāh/Gud og er således stillet lige. - Maududi s. 15.

⁸ Jf. Sookhdeo s. 4.

⁹ Maududi (1903-1979) har skrevet utallige bøger, og var en af chefidologerne bag oprettelsen af staten Pakistan. Hans islamistiske synspunkter gjorde ham efterhånden til en fjende af den pakistanske stat, som han betragtede som "uislamisk."

¹⁰ Abul Ala Maududi: The Punishment of the Apostate According to Islamic Law, oversat og bearbejdet fra urdu til engelsk af Syed Silas Husain og Ernest Hahn, fotokopi 1994. Udgivet på urdu Lahore, 1963.

¹¹ Maududi s. 15.

Aisha rapporterer: "The Messenger of God stated that it is unlawful to shed the blood of a Muslim other than for the following reasons: a. although married, he commits adultery or b. after being a Muslim he chooses kufr...."¹²

Uthman rapporterer: "I heard the Messenger of God saying that it is unlawful to shed the blood of a Muslim with the exception of three crimes...c. anyone who becomes an apostate after being a Muslim should be punished by death."¹³

Aisha rapporterer: "On the occasion of the battle of Uhud (when the Muslims suffered defeat), a woman apostatized. To this the Prophet responded: Let her repent. If she does not repent, she should be executed."¹⁴

Disse eksempler fra *hadith*-samlingerne, som udtrykker Muhammads og de første muslimers praksis med hensyn til frafaldne, er eksempler til efterfølgelse, som muslimer ikke kan komme udenom, hvis de vil være tro mod deres grundlag. I denne sammenhæng må det tilføjes, at islam er en holistisk religion, hvor bl.a. strafferet er en indbygget del af religionen. Dette bygger på begrebet *tawhīd* (Guds enhed), og muslimske teologer og retslærde hævder således, at det islamiske ideal er teokrati- et, hvor Gud er den suveræne leder. Tro (religion) og samfundsliv hænger derfor uløseligt sammen og bør være i overensstemmelse med Qur'ānen og Muhammads *sunna*, sædvane beskrevet i *hadith*-samlingerne.

Det kan tilføjes, at der opmuntres til at dræbe en frafalden, da der for morderen venter en særlig belønning i himmelen. Āli rapporterer: "No doubt I heard Allah's Apostle saying, 'During the last days there will appear some young foolish people who will say the best words but their faith will not go beyond their throats (i.e. they will have no faith) and will go out from (leave) their religion as an arrow goes out of the game. So, where-ever you find them, kill them, for who-ever kills them shall have reward on the Day of Resurrection.'¹⁵

At forlade islam. - Efter Muhammads tid.

Maududi henviser til ti tilfælde, hvor de anerkendte ledere efter Muhammads død bifaldt, at frafald- ne blev dræbt, bl.a.:

1. En kvinde blev *kafir* (vantro) efter at hun var blevet en muslim. "Abu Bakr requested that she repent but she did not. Abu Bakr had her put to death."¹⁶
2. En mand vekslede mellem at være muslim og *kafir*: "Umar replied: ...Offer him Islam. If he ac- cepts it, leave him alone. Otherwise kill him."¹⁷
3. En mand var først kristen, så blev han muslim, og senere igen kristen. Han blev bragt til kaliffen Āli: "Ali asked him: What is the cause of your conduct? He replied: I have found the religion of the Christians better than your religion. He said: He is my Lord (Rabb); or else he said: He is Lord of Ali. Hearing this, Ali ordered that he be executed."¹⁸

¹² Maududi s. 15. *kufr* er det arabiske ord for "vantro" og bruges i klassisk islam om alle, der ikke sætter deres lid til Gud.

¹³ Maududi s. 15.

¹⁴ Maududi s. 15.

¹⁵ Bukhari, bog 84, vol. 9, nr. 64. - Sookhdeo s. 4.

¹⁶ Maududi s. 17.

¹⁷ Maududi s. 17.

¹⁸ Maududi s. 18.

4. En mand havde forladt islam, og Ali gav han en måneds betænkningstid, så han havde mulighed for at vende tilbage til islam, men han nægtede at omvende sig, og Ali sørgede for, at han døde.¹⁹

Der synes således ikke at være tvivl om, at de første kaliffer (øverste ledere) praktiserede henrettelse i forbindelse med apostasi.

At forlade islam. - Retsskolerne.

Qur'ânen, *hadîth*, og de første kaliffers eksempel dannede grundlaget for de omfattende lovsamlinger, *shari'â*, som blev til på grundlag af en enig fortolkning (*ijmâ'*) og analoge udlægninger (*qiyas*). Der findes fire anerkendte vigtige retsskoler inden for *sunni*²⁰ islam (den hanafitiske retsskole, som bl.a. er udbredt i Syrien²¹, den malkitiske, den shâfi'itiske og den hanbalitiske retsskole). Skønt der findes nuanceforskelle, er det fælles for dem alle, at de er enige om, at straffen for apostasi er henrettelse.²²

I den hanafitiske retsskole bruges man således en autoritativ tekstbok "Hedaya", som udlægger de love, som den lærde Hanîfa (697-767) kom frem til. Heri gøres det klart, at man skal forsøge at få den frafaldne til at vende tilbage, og hvis han efter tre dages fængsel ikke omvender sig, skal han dræbes. I det hele taget findes der detaljerede regler for, hvordan man skal forholde sig over for frafaldne, der ikke bliver dræbt, bl.a. kvinder og mindreårige.²³

Konklusion.

Der synes således ingen tvivl om, at de tidligste vidnesbyrd om drab for frafald går tilbage til Muhammad selv, bevidnet i både Skrifter og traditionen. Muhammads ord er autoritative, idet de kommer fra Gud selv, og enhver muslim eller islamisk samfund har pligt til at følge hans eksempel. Muslimer vil således have ret (pligt?) til at udrydde den muslimske bror eller søster, der har forrådt islam ved at gå over til en anden religion, f.eks. kristendommen.

¹⁹ Maududi s. 19.

²⁰ *Sunni* islam er den mest udbredte retning. 85%-90% af verdens ca. 1,2 mia. muslimer er *sunni* muslimer. If. Jørgen Bæk Simonsen, *Politikens Islam Leksikon*, Århus 1995 tilhører 70% af Syriens befolkning denne retning, mens 12% tilhører den anden hovedretning, *shi'a* islam.

²¹ Jf. Bæk Simonsen s. 84.

²² Jf. Maududi s. 21-22.

²³ Jf. Sookdeo s. 5-8.

Bilag taget fra: The Punishment of the Apostate According to Islamic Law af
Abul Ala Mawdudi.
Bilaget er sat ind af Syed Silas Husain og Ernest Hahn i 1994.

Appendix C

A Recent Pronouncement from Lebanon on Apostasy¹

Several years ago a Lebanese family in Germany requested official information from the Office of the *Mufti* in Lebanon regarding the law of apostasy in Islam. The family received a response in Arabic, the translation of which is as follows:

In the Name of the Merciful and Compassionate Allah

Dar al-Fatwa in the Republic of Lebanon,

Beirut

Praise be to Allah, the Lord of the Universe, prayers and peace be upon our Master Muhammad, the Apostle of Allah, and upon his family, his compatriots and his followers and those who have found the way through him.

A question has come from ...: "What is the stand of the Islamic Law regarding the Muslim who has renounced Islam and embraced another religion?" The answer is, with Allah's help:

Etymologically, *raddah* (renouncing) means to go back on a thing to something else. As far as religious law is concerned, it means the severing of the continuity of Islam. The *murtadd* (apostate) is the one who has renounced Islam. The state of *raddah* (apostasy), should it continue and he die in it, will nullify the value of his work. Such a person will have died outside Islam. This is based on the saying of the Exalted One (i.e., Allah in the Qur'an): "Those who among you renounce their religion and die as unbelievers, their works would have failed them."

The loss of the merit of his works is linked to two conditions: apostasy, and dying in the state of apostasy. These two conditions are necessary and are not the same. Should the apostate renounce his apostasy and return to Islam, his status would be valid as long as he gave these two testimonies:

1. "I testify that there is no god but Allah, and that Muhammad is the Apostle of Allah."

2. (The second testimony) should be a clear declaration that he is free from every religion which is contrary to Islam; that he no longer adheres to the faith which had caused him to apostatize; that he is not innocent from the transgression he fell into on account of his apostasy.

The person who renounces his apostasy is not obliged to repeat the performance of everything he had accomplished prior to his apostasy (i.e., while he was still a practising Muslim) such as the *hajj* (pilgrimage) and the prayers. His works will no longer be counted as having failed him, now that he has returned to Islam. But he must perform all that he has missed during the *raddah* and the period leading up to it. For he is still under obligation (even) while he was in the state of apostasy to perform all that is required of a Muslim.

Now should the apostate (male or female) persist in his apostasy, he should be given the opportunity to repent, prior to his being put to death, out of respect to his Islam. A misunderstanding on his part may have taken place, and there would thus be an opportunity to rectify it. Often apostasy takes place on account of an offer (of inducement.) So Islam must be presented to the apostate and things should be clarified, and his sin made manifest. He should be imprisoned for three days so that he may have the opportunity to reflect upon his situation. This three day period has been deemed adequate. But if the man or the woman has not repented of his (or her) *raddah*, but has continued to persist in it, then he (she) should be put to death. (This is in harmony with) his saying, may Allah's blessings and peace be upon him (reference is made here to a saying of Muhammad as preserved in the Hadith):

"Kill him who changes his religion." This is based on the traditionist authority, al-Bukhari.

He who executes the apostate is the *imam* (ruler or leader in Islam), or with his permission, his deputy. When a person deserves capital punishment in accordance with the will of Allah, the carrying out of the penalty is left to the *imam*, or the one allowed to do so by his permission. But if someone, other than the *imam* or his deputy has not abided by this rule and executed the apostate, he should be punished because he has usurped the function of the *imam*. This punishment is not specifically described. It is left up to the judge to decide the amount of the punishment in order that it will keep people from usurping the role of the *imam*.

An apostate may not be buried in the cemetery of the Muslims since by his apostasy he has departed from them.

According to Imam Abu Hanifah, may the mercy of Allah be upon him, the female apostate should not be put to death, but must be imprisoned until she islamizes. Reference is then made to Khatib al-Sharbini, Ibn Hajar al-Haythami, and other authorities. Allah knows best. Praises be to Allah and to our Master Muhammad and his compatriots. Thanks be to God, the Lord of the universe.

Done in Beirut on the 14th of *Rabi' Athani* in the year 1410 A.H. (the equivalent of) 13 November 1989.

Signed:

Signed:

Lieutenant of the Mufti of the Republic of Lebanon

The translator added the following note: *Dar al-Fatwa* is the official Sunni Muslim authority for the interpretation of the *Shari'ah* (Law) in Islam. Every Muslim country designates an official *mufti*, i.e., the expert who interprets the Law. Imam Abu Hanifah is one of the four Orthodox (Sunni) Muslim authorities whose interpretation of the *Shari'ah* is accepted among Muslims.

Note

1. We are grateful for a retyped copy of this *fatwa* in Arabic (since the original text and stationery could not be clearly reproduced) and for the English translation of the same. For security reasons we omit the name of our benefactor and the name of the person who initially solicited the *fatwa*.

Appendix C

The Original Arabic Text of the Prouncement

بسم الله الرحمن الرحيم

دار الفتوى
في الجمهورية اللبنانية

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا محمد رسول الله،
وعلى آله وأصحابه وأتباعه ومن اهتدى بهداه، وبعد:

فإذا كان الحال كما ذكر السائل في سؤاله: "ما حكم الشرع
الإسلامي على المسلم المرتد عن الإسلام ويعتق ديناً آخر"

فالجواب وبالله التوفيق: إن الردة لغة هي الرجوع عن الشيء إلى
غيره، وشرعاً هي قطع استمرار الإسلام ودوامه، والمرتد هو الراجع عن
الإسلام، والردة محبطة للعمل إن استمرت ردة واتصلت بالموت ومات على
غير الإسلام لقوله تعالى "ومن يرتد منكم عن دينه فيمت وهو كافر فأولئك
حبطت أعمالهم." فعلق حبوط العمل بشرطين: الردة والموت عليها،
والمعلق على شرطين لا يثبت بأحدهما. وإذا رجع عن ردة وأسلم صح
إسلامه إذا أتى بالشهادتين وهما: "أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن
محمدًا رسول الله، وبالبراءة من كل دين يخالف الإسلام ورجوعه عن
الاعتقاد الذي ارتد بسببه، ثم البراءة من ائمة الذي وقع فيه بسبب
الردة، ولا يلزمه إعادة ما كان فعله قبل الردة من حج وصلاة وغيرهما
لعدم حبوط عمله بعودته إلى الإسلام. ويلزمه أن يقضي كل ما فاتته في
الردة وقبلها، لأنه مخاطب في حال الردة بجميع ما يكاتب به المسلم.
وفي حال إصرار المرتد أو المرتدة على ارتدادهما تجب استنابتهما
قبل قتلها لأنهما كان محترمين بالإسلام، وربما عرضت لهما شبهة
فيعمل في إزالتها، لأن الغالب أن الردة تكون عن شبهة عرضت، فيعرض
الإسلام عليه، وتكشف له شبهته، وتبين له خطيئته، ويحبس لذلك ثلاثة
أيام، لتكون له مدة يمكنه التأمل فيها، وقدّرت بثلاثة أيام، لأنها مدة
ضربت لإبلاء الأعداء وهي كافية لذلك. فإن لم يتب الرجل أو المرأة عن
الردة بل أصرّا عليها قتلا، لقوله صلى الله عليه وسلم: "من بدل
دينه فاقتلوه" رواه البخاري والذي يقتله الإمام أو نائبه، لأنه قتل
مستحسن لله تعالى. فكان تنفيذه إلى الإمام ولعن أذن له، فإن خالف وقتله
غير الإمام، أو نائبه بغير أذنه عزّز الفاعل لأفتيائه على حق الإمام
والتعزيز عقوبة غير مقدّره، يقدرها القاضي بالقدر الذي يردع الفاعل
عن فعله، ولا يدفن المرتد في مقابر المسلمين لخروجه بالردة عنهم.

وذهب الإمام أبو حنيفة رحمه الله تعالى إلى أن المرتدة لا تقتل
بل تحبس حتى تسلم، مغنى المحتاج للخطيب الشربيني ١٢٢/٤٠ وتحفة المحتاج
لابن حجر الهيتمي وحواش الشرواني وابن قاسم عليها ٩٨/٩، وتبيين الحقائق
شرح كنز الحقائق للزيلعي ٢٨٥/٣، والله أعلم، وصلى الله على سيدنا محمد
وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً، والحمد لله رب العالمين.

بيروت في ١٤ ربيع الثاني ١٤١٠ هجرية و١٩٨٩/١١/١٣ ميلادية